

S I R P H I L I P S I D N E Y

Jegyzet

Rövid élete során /1554-től 1586-ig élt/ valóban azzá lett, aminek Spenser nevezte: "A nemesség és lovagság virága", az arisztokratikus eszmény megtestesítője. Shrewsburyben Fulke Greville, a költő és drámaíró, első életrajzírója volt iskolatársa. Nem egészen tizennégy éves korában az oxfordi Christ Church hallgatója lesz. Később Leicester grófjának kíséretében majdnem három évet tölt a kontinensen. Sok híres humanistával köt barátságot, Veronese megfesti arcképét. 1575-ben mutatják be az udvarnál. A királynő Rudolf császár és király országaiba, köztük Magyarországra küldi követnek. 1583-ban megismerkedik Giordano Brunóval is. Drake nyugat-indiai expedíciójához akar csatlakozni, hogy szabaduljon az udvari intrikáktól, de ehelyett Németalföldre, Flushing kormányzójává nevezik ki. Zutphen falai alatt, a spanyolok elleni csatában kap halálos sebet.

A költészet védelme című irodalomelméleti értekezését a dogmatikus puritanizmus támadásának köszönhetjük, mint általában az Erzsébet-kori kritika alkotásait. 1575-ben jelent meg Stephen Gosson The School of Abuse /A mocskolódás iskolája/ című műve "a költők, fuvolások, színészek, bohócok és a közösség egyéb hernyói ellen". Az Erzsébet-kor e legismertebb és legkorábbi röpiratát a szerző

Sir Philip Sidneynek ajánlotta. Még ugyanabban az évben megjelent Thomas Lodge válasza, a Defence of Poetry, Music and Stage Plays /A költészet, a zene és a színjátszás védelme/. Sidney értekezése csak 1595-ben látott napvilágot, egyszerre két kiadásban, The Defence of Poesie, illetve An Apology for Poetrie cím alatt, de keletkezését 1581-83 közé teszik.

Sidney szemében az emberi tudás célja az erényes cselekvés. A költő felülmulja a történetíró és az erkölcsfilozófust is, mivel ő konkrét képekben testesíti meg a bölcsességet, gyönyörködtet, miközben tanít. Ebben a felfogásban, valamint a mimezis doktrínájában felismerhető Arisztotelész és Horatius tanítása, a kortársak közül pedig főleg Scaliger hatása. Sidney értelmezésében a művészet nem pusztá utánzója a természetnek, hanem egy új, magasabbrendű természet megalkotója és ábrázolója.

A költészet egyes műfajait elemezve és védelmezve többek között megemlékezik az ősök bátorságát dicsőítő énekekről, amelyeket Magyarországon lakomákon és egyéb ünnepségeken hallott. Az angol költészet területén csodálattal adózik Chaucer emlékének és elismerőleg méltatja Surrey, a Mirror for Magistrates, és Spensert, a Shepherd's Calendar szerzőjét. Az angol drámákból azonban az olasz irodalomelmélet hatására hiányolja a hármas egységet, és kifogásolja a tragikum és a komikum vegyítését, egyszóval mindazt, ami az angol reneszánsz drámát naggyá tette.

Főleg Szenczi Miklós nyomán: Molnár Katalin